

Com que a l'hora d'analitzar els moviments socials mai no he cregut ni en l'espontaneïtat ni en les conversions sobtades, tampoc no tinc idealitzat el paper d'això que en diem *societat civil*. Sobretot, si l'entenguéssim com la mera i casual suma de voluntats individuals. En general, quan parlem de la societat civil, hi hauríem d'afegir *organitzada* i, encara, *ben liderada* i *amb un discurs ben construït*. Certament, en una societat oberta i democràtica, finalment són els individus els que lliurement donen el seu suport a un objectiu polític o altre. Però aquesta adhesió demana que hi hagi unes condicions prèvies, que algú interpreti unes demandes socials –sovint confuses– i que, amb intel·ligència, es converteixin en aspiració política.

A Catalunya, en poc temps, s'ha produït tot això. I, gràcies a una societat civil molt diversa i experta a organitzar-se –hi ha antecedents tan brillants com aquell de la Crida que va omplir el Camp Nou amb 100.000 catalans proclamant el “Som una nació”–, s'ha canalitzat un malestar que, si més no des de principis del 2000, s'havia anat congriant en els sectors més agosarats del país. En els moments més decisius, des del 2012, ha sigut l'ANC qui ha recollit tota aquella força acumulada. Però Catalunya no és Corea del Nord, i els catalans segueixen sent tan diversos d'origens, itineraris i destins com

sempre. De manera que l'actual força de la societat civil no li ve d'haver imposat el que estúpidament en diuen “un pensament únic”, o d'haver-se beneficiat de l'adoctrinament de les institucions públiques de la Generalitat, sinó d'haver esdevingut una estructura en xarxa, flexible, capaç d'integrar còmodament l'heterogeneïtat. Per dir-ho en els termes habituals, la societat civil organitzada ha empoderat molts catalans que ara se senten cridats a exercir el seu dret a decidir, sigui quina sigui la decisió que prenguin.

Tot això explica que els propagandistes de l'antisobiranisme entrin en contradiccions tan flagrants com parlar d'adoctrinament i pensament únic, i alhora insistir en una suposada gran majoria silenciosa o una hipotètica divisió de la societat catalana partida en dues parts enfrontades.

En què quedem? Tot al contrari, la societat catalana, també per dir-ho amb un terme de moda, és una societat madura, és a dir, avançada, plural, complexa. La diversitat de punts de vista i perspectives n'és un element constitutiu. Res d'identitarismes, ni d'ètnies ni tribus. Només un acord temporal d'individus que s'han posat d'acord, des de l'heterogeneïtat, per emancipar-se d'estructures polítiques arcaïques.

Complexitat contra unitarisme arcaic

**SALVADOR
CARDÚS**

SOCIÒLEG

